

Rovdata
Postboks 5685 Torgarden
7485 Trondheim

Saksbehandler: Petter Wabakken
Telefon: +47 97044518
Deres ref:
Vår ref: 17/02289-24
Dato: 11.05.2022

ULV I NORGE PR. 31. MARS 2022 FORELØPIGE KONKLUSJONER FRA BESTANDSOVERVÅKING VINTEREN 2021-2022

RAPPORT 4

Bakgrunnen for denne foreløpige statusrapporten om ulv i Norge er pågående og mangeårige felles svensk-norske bestandsregistreringer av ulv i vinterhalvåret. Det gis et sammendrag over det som er dokumentert og kartlagt om ulvens status i Norge vinteren 2021-2022. Resultatene bygger på systematiske sporinger av ulv på snø gjennomført av Statens naturoppsyn (SNO) og Høgskolen i Innlandet, DNA-analyser ved Rovdata av innsamlet genetisk materiale, informasjon om døde ulver og mer tilfeldige ulvemeldinger som er kvalitetssikret og kan skilles fra andre ulver på annen måte. Alt grunnlagsmateriale er innlagt og tilgjengelig i Miljødirektoratets Rovbase. Pågående registreringer av ulv er en del av Det nasjonale overvåkingsprogrammet for store rovdyr i Norge.

Når det gjelder ulver med tilhold på tvers av riksgrensen mot Sverige har länsstyrelsene vært ansvarlige for de svenske sporingene, mens DNA-analyser av svensk innsamlet genetisk materiale er gjennomført av Grimsö forskningsstation DNA-lab ved Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Alle svenske opplysninger om ulver som er påvist på begge sider av riksgrensen er også tilgjengelig i den felles skandinaviske databasen Rovbase ved Miljødirektoratet.

Mer detaljer om bakgrunn og metodikk som brukes i ulveregistreringene finnes i den offisielle sluttrapporten fra forrige vinter: Svensson m.fl. 2021: Bestandsovervåking av ulv vinteren 2020-2021. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia, 1-2021, 55s. Rovdata, SLU Viltskadecenter og Høgskolen i Innlandet. Denne og andre årlig utgitte statusrapporter fra perioden 1998-2021 er tilgjengelige på hjemmesidene til Rovdata (<http://www.rovdata.no>), Høgskolen i Innlandet (www.inn.no), Det Skandinaviske Ulveforskningsprosjektet - SKANDULV (<http://www.slu.se/skandulv>) og SLU Viltskadecenter (<http://www.slu.se/viltskadecenter>). Når det gjelder metoder som blir brukt i registreringene henvises også til felles svensk-norske instruksjoner ved Rovdata (<http://www.rovdata.no/Instrukser.aspx>). For grenserevirene ble registreringene også koordinert og vurdert i samarbeid med tilsvarende ulveregistreringer i Sverige. Sluttrapporten med endelige konklusjoner om bestandsstatus for ulv i Norge og totalt i Skandinavia vinteren 2021-2022 er planlagt ferdigstilt i felleskap med svenske kollegaer til 1. juni 2022.

Antall ulver

For registreringssesongen 1. oktober – 31. mars 2021-2022 ble det dokumentert totalt 125-129 ulver i Norge, hvorav 51-52 med helnorsk tilhold og 74-77 med tilhold på begge sider av riksgrensen (Tabell 1). Totalt 33 av disse ulvene er kjent døde i samme periode, 31 i Norge og to i Sverige. Når disse trekkes fra, er det i vinter påvist totalt 92-96 ulver med enten helnorsk tilhold eller med delvis tilhold i Norge, de sistnevnte oftest i revir på tvers av riksgrensen (Tabell 1, Figur 1). Dette er en svak økning sammenlignet med de 85-90 ulvene som forrige vinter var påvist med helt eller delvis tilhold i Norge etter at 24 døde ulver i perioden var fratrukket.

Ulv i fylker uten ulvesone

Utbredelsen av ulv i Norge var som i tidligere vintre hovedsakelig konsentrert til ulvesonen (5 % av Norges landareal), med andre ord i fylkene Innlandet og Viken. Utenfor fylker med ulvesone ble kun to enslige ulver påvist i Norge (Tabell 1; Trøndelag og Troms & Finnmark).

Antall ulverevir

Vinterens 18 dokumenterte ulverevir av familiegrupper (flokker) og revirmarkerende par ble påvist med delvis tilhold innenfor norsk ulvesone (11 revir), fullstendig tilhold innenfor sonen (6 revir) eller utenfor ulvesonen (ett revir; Tabell 1, Figur 1). Den tidligere ynglende ulvetispa i Deisjøreviret (nå Setten) som i Hedmark sammen med sin genetisk viktige finsk-russiske partner ble bedøvet, GPS-merket og flyttet sørover av forvaltningen den 3. januar i fjor vinter etablerte revir i østre deler av Viken fylke på ettervinteren 2021. Etter yngling i 2021 lå reviret fortsatt fullstendig innenfor norsk ulvesone (Figur 1).

Vinteren 2021-2022 ble det påvist 13 familiegrupper med helt (4 flokker) eller delvis tilhold (9 flokker) i Norge og norsk ulvesone. Dette er én mer enn i foregående vinter (2020-2021). Vinteren 2021-2022 ble det også som i foregående vinter dokumentert fem revirmarkerende par med helnorsk tilhold. I tillegg ble det registrert to usikre ulvepar i ulvesonen som begge forsvant tidlig på vinteren (Tabell 1). Det totale antall revir med familiegrupper eller par med helt eller delvis tilhold i Norge var således identisk med 18 dokumenterte revir begge registreringssesonger.

Antall ynglinger av ulv i Norge og grenserevir i 2021

I registreringssesongen vinteren 2021-2022 (1. oktober – 31. mars), ble nye valpekull av ulv bekreftet født i fire helnorske og åtte svensk-norske grenserevir i 2021 (Tabell 1). Tilsvarende antall ynglinger i 2020 var henholdsvis fem og sju valpekull. Når Stortingets beregning av bestandsmål for ynglende ulv legges til grunn, der valpekull i grenserevir er satt til 0,5 yngling for hvert land, tilsvarer dette 8 valpekull i Norge i 2021, som er en svak reduksjon sammenlignet med antall ynglinger av ulv i Norge ett år tidligere (et halvt kull mindre).

Dokumenterte døde ulver

Siden vinteren 2004-2005 har det vært åpnet for lisensjakt (kvotebestemt jakt) på ulv i Norge. Lisensjakt vinterstid har deretter vært vanligste registrerte dødsårsak for ulv i Norge. Vinteren 2019-2020 ble det ved lisensjakt for første gang avlivet en hel ulveflokk bestående av både valper og foreldredyr i et revir med fullstendig tilhold innenfor norsk ulvesone.

Vinteren 2021-2022 ble det i ulvesonen felt totalt 11 ulver ved lisensjakt og ni ulver ved skadefelling, i til sammen fire ulverevir, hvorav to helnorske revir (Slettås og Hornmoen) og to felles svensk-norske grenserevir (Bograngen og Rømskog; Tabell 1, Figur 1).

For hele vinterens registreringsperiode 1. oktober – 31. mars 2020-2021 ble det bekreftet 31 ulver avlivet i Norge, hvorav 20 ble felt under lisensjakt, ni ble avlivet ved skadefelling og to ble trafikkdrept (Tabell 1, Figur 1), begrenset til fylkene med ulvesone i Innlandet (26) og Viken (5).

Bestandsutvikling for norsk delbestand

Når det gjelder bestandsutviklingen for ynglende, stasjonære ulver og antall registrerte valpekull, var norsk delbestand tilnærmet stabil eller i svak vekst i de 17 vintersesongene 1998/99-2014/15. Deretter ble det registrert en markert økning i antall ynglinger i delbestanden de påfølgende 3 sesongene (2015/16-2017/18), for så å bli mer stabil igjen i de siste fire vintrene (2018/19-2021/22), med 4-6 helnorske valpekull pr. år i fire-årsperioden (Figur 3). Nå i vinter ble det registrert fire slike, i motsetning til rekordsesongen for 2017-2018, da åtte valpekull ble bekeftet født i helnorske revir i 2017 (Figur 3).

Stortingets nåværende bestandsmål for ulv i Norge er 4-6 årlige ynglinger, hvorav minst tre av valpekullene skal være i helnorske revir. De siste 24 årene med felles svensk-norske registreringer har bestanden av ulv i Norge ligget både under og over dette bestandsmålet (Figur 3). I 11 av registreringssesongene (inkludert i 10 av de første 11 vintrene i 24-årsperioden) lå delbestanden under målet, de siste sju sesongene har norsk delbestand ligget over bestandsmålet og i de seks resterende lå delbestanden innenfor rammene av Stortingets nåværende bestandsmål (Figur 3).

De siste 40 årene har ulv i Norge hatt sin hovedutbredelse og ynglet i tidligere Hedmark fylke (inngår nå som østre deler av Innlandet fylke). Da vinterens registreringssesong ble avsluttet 31. mars i år, var det for første gang på 25 år ikke mulig å påvise noen familiegruppe av ulv med fullstendig tilhold i Hedmark. For første gang på 25 år er det i 2022 heller ikke forventet at ulvevalper vil bli født nord for riksvei 25 (Trysilveien) i Hedmark, inkludert de mest tyntbefolkede deler av ulvesonen.

Med vennlig hilsen

Petter Wabakken
Prosjektleder
Høgskolen i Innlandet
Fakultet for Anvendt økologi,
Landbruksfag og Bioteknologi,
Evenstad
2480 Koppang
Telefon: (+47) 97044518
E-mail: petter.wabakken@inn.no

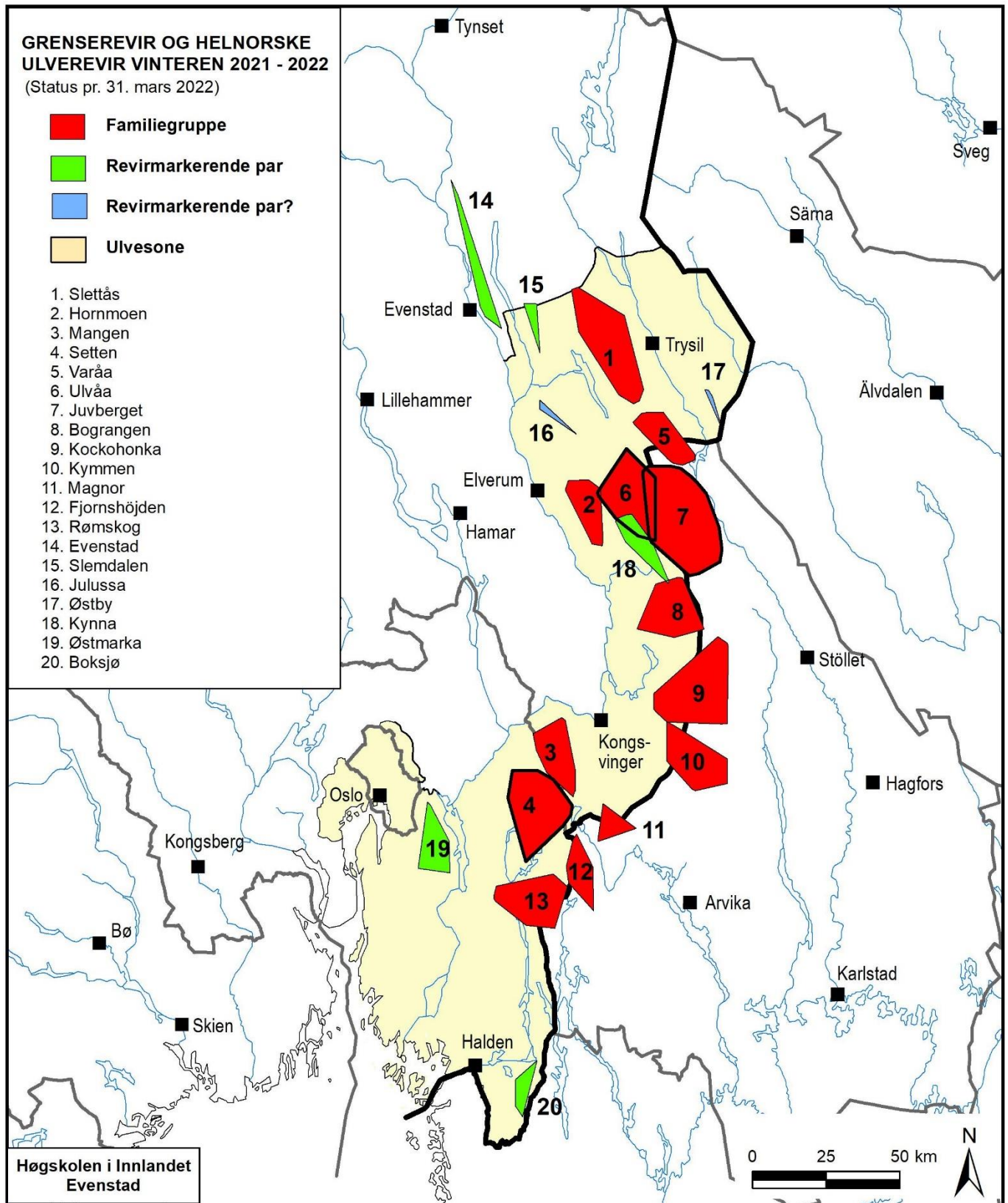
Erling Maartmann
Feltkoordinator
Telefon: (+47) 48112070
E-mail: erling.maartmann@inn.no

Kristoffer Nordli
Feltkoordinator
Telefon: (+47) 41907877
E-mail: kristoffer.nordli@inn.no

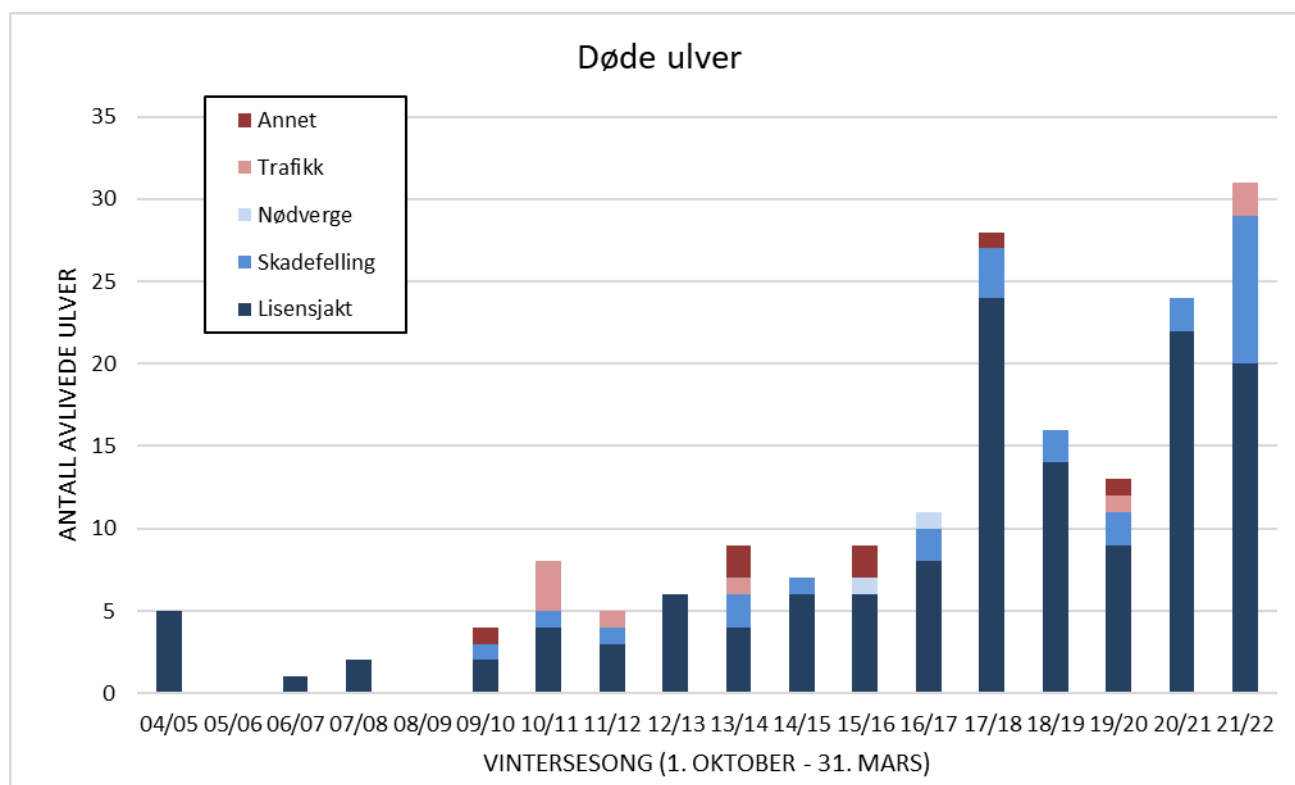
Tabell 1. Ulv foreløpig dokumentert i Norge pr 31. mars vinteren 2021-2022 med helnorsk tilhold (51-52), med tilhold på begge sider av riksgrensen (74-77). Antall valpekull født i 2021 og som er dokumentert i den årlige felles skandinaviske overvåkingsperioden 1. oktober – 31. mars er også vist. To av de 33 døde ulvene er avlivet i Sverige og 31 er avlivet i Norge.

REVIR/ område	Revir nr	LAND	FYLKE/LÄN	Sosial status 2021-22	Kull i 2021	Foreløpig ant. ulver
Slettås ¹	1	N	Innlandet	Familiegruppe	Ja	5 ¹
Hornmoen ²	2	N	Innlandet	Familiegruppe	Ja	8 ²
Mangen	3	N	Viken/Innlandet	Familiegruppe	Ja	7
Setten ³	4	N	Viken/Innlandet	Familiegruppe	Ja	9 ³
Varåa	5	N/S	Innlandet/Värmland	Familiegruppe	Ja	9
Ulvåa	6	N/S	Innlandet/Värmland	Familiegruppe	Ja	11
Juvberget ⁴	7	S/N	Värmland/Innlandet	Familiegruppe	(Ja) ⁴	3-4
Bograngen ⁵	8	N/S	Innlandet/Värmland	Familiegruppe	Ja	8 ⁵
Kockohonka	9	S/N	Värmland/Innlandet	Familiegruppe	Ja	8
Kymmen	10	S/N	Värmland/Innlandet	Familiegruppe	Ja	8-10
Magnor	11	S/N	Värmland/Innlandet	Familiegruppe	Ja	5
Fjornshöjden	12	N/S	Viken/Värmland	Familiegruppe	Ja	5
Rømskog ⁶	13	N/S	Viken/Värmland	Familiegruppe	Ja	11 ⁶
Evenstad ⁷	14	N	Innlandet	Revirmark. par	Nei	2 ⁷
Slemdalen ⁸	15	N	Innlandet	Revirmark. par	Nei	2 ⁸
Julussa	16	N	Innlandet	Revirmark. par?	Nei	1-2
Østby	17	N	Innlandet	Revirmark. par?	Nei	2
Kynna	18	N	Innlandet	Revirmark. par	Nei	2
Østmarka	19	N	Viken	Revirmark. par	Nei	2
Boksjø	20	N	Viken	Revirmark. par	Nei	2
Pasvik		N	Troms og Finnmark	Ikke stasjonær	Nei	1
Stjørdal-Åre		N/S	Trøndelag/Jämtland	Ikke stasjonær	Nei	1
Sø lensjøen-Örebro		N/S	Innlandet/Örebro	Ikke stasjonær	Nei	1
Øyer-Storsjøen ⁹		N	Innlandet	Ikke stasjonær	Nei	1 ⁹
Åsta SØ ¹⁰		N	Innlandet	Ikke stasjonær	Nei	1 ¹⁰
Hernes		N	Innlandet	Stasjonær	Nei	1
Elverum-Åsarna		N/S	Innlandet/Jämtland	Ikke stasjonær	Nei	1
Åsta-Finnskogen ¹¹		N	Innlandet	Ikke stasjonær	Nei	1 ¹¹
Stange ¹²		N	Innlandet	Ikke stasjonær	Nei	1 ¹²
Flå ¹³		N	Viken	Stasjonær?	Nei	1 ¹³
Stange-Karlstad V		N/S	Innl/Viken/Värmland	Ikke stasjonær	Nei	1
Aurskog		N	Viken	Ikke stasjonær?	Nei	1
Åsnes-Årjäng ¹⁴		S/N	Värmland/Innlandet	Ikke stasjonær	Nei	1 ¹⁴
Rakkestad		N	Viken	Ikke stasjonær?	Nei	1
Aremark-Mellerud		N/S	Viken/V Götaland	Ikke stasjonær	Nei	1
Totalt (inkl 33 døde)						125-129

- Foreldrepåret skutt ved lisensjakt i Rendalen 11.12.2021. To valper skutt ved lisensjakt i Trysil 12-13.02.2022.
- Alle åtte ulver skutt ved lisensjakt i Elverum kommune 12.02.2022.
- Tidligere Deisjø: Finsk-russisk innvandrer med skandinavisk partner bedøvet og flyttet av forvaltningen 03.01.2021. Mulig ny ledertispe påvist i februar. En hannvalp påkjørt i Eidskog kommune 26.02.2022.
- Valpekull påvist av SKANDULV i mai 2021. Ingen av valpene er dokumentert i vinter. Innfrir derfor ikke kriteriene for yngling.
- Tispe-avkom skutt ved lisensjakt 14.2.2022, paret og to hann-avkom skutt ved skadefelling i Åsnes 17-18.2.2022.
- Tispevalp skutt ved lisensjakt i Årjäng kommune, Sverige 08.01.2022. Foreldrepåret og to valper (tispe og hann) skutt ved skadefelling i Marker og Aurskog-Høland kommuner 21-24.02.2022.
- Hannen i paret skutt ved lisensjakt i Stor-Elvdal 01.12.2021. Tispa skutt ved lisensjakt i Rendalen 11.12.2021
- Hannulv og tispe (hvit haletipp) skutt ved lisensjakt i Rendalen kommune 08.12.2021.
- Hannulv skutt ved lisensjakt i Stor-Elvdal kommune 03.12.2021.
- Tispe påkjørt av bil i Åmot kommune 31.03.2022.
- Hannulv skutt ved skadefelling i Åsnes kommune 24.02.2022.
- Tispe skutt ved lisensjakt i Stange kommune 26.03.2022.
- Hannulv skutt ved lisensjakt i Flå kommune 06.12.2022.
- Hannulv skutt ved lisensjakt i Årjäng kommune, Sverige 11.01.2022.

Figur 1. Utbredelse av helnorske og svensk-norske ulverevir med familiegrupper og revirmarkerende ulvepar som er påvist pr. 31. mars vinteren 2021-2022. Kartlagte revirgrenser er i motsetning til tilsvarende tidligere statusrapporter ikke ajourført pr. 30. april, men for felles svensk-norsk registreringsperiode pr. 31. mars. De oppgitte revirgrensene er minimumsgrenser. Tykk ytterkant angir revir hvor minst én voksen ulv hadde GPS-sender i registreringsperioden. Foreldreparet i Setten-reviret (tidligere kalt Deisjøparet) inkluderte en genetisk viktig finsk-russisk hannulv, som med tispå ble flyttet sørover fra Hedmark av forvaltningen 3. januar i fjor.

Figur 2. Antall ulver som er dokumentert døde i Norge de siste 18 registreringssesongene i vinterhalvåret (1. oktober – 31. mars) etter at det ble åpnet for lisensjakt i januar 2005. Dødsårsakene er fordelt på lisensjakt, skadefelling, nødverge, trafikk og andre dødsårsaker.

Figur 3. Bestandsutvikling av ulv i Norge inklusive grenserevir, illustrert som antall valpekull (ynglinger) og totalt antall ulver med helnorsk tilhold og de med tilhold på begge sider av riksgrensen (stiplede linjer; min-max), som er talt opp de enkelte vintrene i 24-årsperioden, 1998/99 – 2021/22. Antall individer som er avlivet eller på annen måte funnet døde de enkelte vintrene er ikke fratrukket.